

je ho používáno, jednáním proti dobrým mravům, jímž zneužito formálního práva k ochraně známek. Nejde tu ani, jak stěžovatel míní, o rozpor mezi zákonem známkovým a zákonem o nekalé soutěži, který rozpor by prý vyžadoval novou úpravu onoho zákona, nýbrž jde, jak již úvodem doličeno, o souběžné úpravy právních otázek a poměrů téže hospodářské látky v různých oblastích, které úpravy se navzájem doplňují a k svému provedení ovšem vyžadují součinnosti různých státních orgánů. V souzeném případě jde o žalobu zdržovací (odstraňovací) podle zákona o nekalé soutěži pro tvrzené zneužívání zevnějších zařízení podniku, k nimž podle povahy věci a podle výslovného prohlášení důvodové zprávy patří též ochranné známky, a o otázce té rozhodují soudy (§ 21 zák. o nek. sout.) přes to, že podnět k žalobě dalo zneužití chráněné známky. Jen kdyby šlo o to, zda žalovaná firma má právo, výhradně užívatí známky, aneb o otázky v § 30 znám. zák. naznačené, jež se ovšem podstatně liší od otázky, zda žalovaná firma má právo (třebaže povolené) známky zneužívatí jednáním proti dobrým mravům, rozhodovalo by o věci příslušné ministerstvo. Vývody stěžovatelovy nevyvrátily tudíž v podstatě správné a výstižné důvody odvolacího soudu.

Čís. 8857.

Vznesena-li námitka nepřípustnosti pořadu práva a procesní nezpůsobilosti, jest nejprve vyřídití onu námitku a teprve, byla-li zamítnuta, námitka druhou.

Pro nárok proti Okresnímu sboru osvětovému na náhradu výloh za sbor jest pořad práva přípustným.

Okresní sbory osvětové nemají způsobilosti býti stranou rozepře.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1929, R I 170/29.)

Žalobce se domáhal na žalovaném Okresním osvětovém sboru zaplacení toho, co prý za sbor vynaložil. Žalovaný vznesl námitku procesní nezpůsobilosti jakož i nepřípustnosti pořadu práva. Soud první stolice obě námitky zamítl. Rekursní soud odmítl žalobu pro procesní nezpůsobilost žalovaného. Důvody: Rekursní soud má za to, že jest odůvodněna námitka nedostatku oprávnění ku sporu na straně žalovaného, že Okresní sbor osvětový není právnickou osobou ve smyslu ustanovení občanského zákoníka a civilního řádu soudního. Okresní sbory osvětové byly vyvolány v život zákonem čís. 67/1919, kterýžto zákon jest nadepsán jako zákon o organizaci lidových kursů občanské výchovy. Podle § 2 zák. mají sbory pořádati ve všech obcích svého okrsku kursy a jest podle § 3 náklad na pořádání těchto kursů hraditi z příspěvků a subvencí. Ve smyslu prováděcího nařízení jmenuje členy těchto sborů okresní politická správa. Žalovaný Okresní sbor osvětový jest takovým sborem a jako takový jest povinen ve smyslu onoho zákona konati lidové kursy. V tomto smyslu provádí tedy úkony státu, jež tento chce prováděti k účelům školství a lidové kultury. Ze zmíněného zákona a z prováděcích nařízení k němu jasně plyne, že takové sbory

nejdou ani ústavem ani korporací ani sdružením osob, nýbrž jenom pomocníky úřadu bez samostatné právnické osobnosti, což vyplývá i z toho, že nemají jmění a že se jim jen případ k případu poskytují pro jejich účely příspěvky a subvence. Námitka nedostatku oprávnění ku sporu jest tudíž odůvodněna. Vzhledem k tomu nebylo se třeba zabývatí další námitkou nepřipustnosti pořadu práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu žalobcovu.

D ů v o d y:

Rekursní soud odmítl žalobu jen proto, že se žalované straně nedostává procesní způsobilosti, a uvedl v důvodech, že vzhledem k tomu nebylo třeba zkoumati námitku nepřipustnosti pořadu práva, ačkoliv si žalovaná strana stěžovala též do výroku, kterým první soud zamítl tuto její námitku. To byl nedůsledný postup, neboť, kdyby byl rekursní soud názoru, že věc nepatří na pořad práva, musel by se obmeziti na tento výrok, vysloviti důsledek z toho plynoucí a nebyl by pak již ani oprávněn řešiti otázku procesní způsobilosti. Jest se proto zabývatí nejprve otázkou připustnosti pořadu práva, a to z úřední povinnosti, jak nařizuje § 240, třetí odstavec c. ř. s., ano tu není formálně právoplatného usnesení soudu druhé stolice, kterým bylo potvrzeno usnesení prvního soudu, zamítající námitku nepřipustnosti pořadu práva. Nelze však uznati, že nižší soudové rozhodovali ve věci, která na pořad práva nepatří. Žalobce se domáhá zaplacení různých výloh, které prý zapravil ze svého za žalovaný Okresní sbor osvětový, jde tedy o nároky povahy soukromoprávní, o nichž náleží rozhodovati řádným soudům. Pokud jde o otázku procesní způsobilosti žalovaného — správně jeho způsobilosti býti stranou, souhlasí nejvyšší soud s právním názorem rekursního soudu, že Okresní sbor osvětový není samostatnou právnickou osobností podle § 26 obč. zák., takže nemá způsobilosti, býti stranou ve sporu, a tudíž ani způsobilosti, samostatně na soudě jednati. K příliš stručnému odůvodnění napadeného usnesení jest se zřetelem na vývody dovolacího rekursu dodati ještě toto: Pro způsobilost žalovaného Okresního sboru osvětového, býti stranou ve sporu, jest podstatným, zda jde o takovou jednotu osob, která má zákonem uznanou schopnost míti vlastní neosobní jmění jako soubor práv a závazků. Rozhodnými pro posouzení právní povahy Okresního sboru osvětového jsou předpisy zákona o organizaci lidových kursů občanské výchovy ze dne 7. února 1919, čís. 67 sb. z. a n. a výnosů ministerstva školství a národní osvěty vydaných podle § 6 zákona k jeho provedení. Jsou to zejména výnosy ze dne 22. dubna 1919, čís. 13.878 (min. věst. I., str. 103, čís. 61) ze dne 15. prosince 1919, čís. 61.977/6756 n. o. (min. věst. II. str. 2, čís. 3) a ze dne 7. února 1923, čís. 11.569-V. (min. věst. V., str. 68 čís. 34). Zákon čís. 67/19 sám mluví jen o »zvláštních sborech« složených z osob věci znalých a z delegátů vzdělávacích spolků a jednot místních a okolních, jež se zřizují k tomu cíli, by byly pořádány bezplatné kursy občanské výchovy, a ustanovuje dále, že organizace i správa těchto kursů a dohled na ně náleží příslušnému oddělení ministerstva školství a národní osvěty, že náklad na pořádání těchto kursů se hradí z pří-

spěvků měst, obcí, okresní (župní) samosprávy a ze subvencí státních, že obce jsou povinny se postaratí o vhodnou místnost a nesou náklad věcný. Vytvoření okresních sborů osvětových bylo upraveno teprve výnosem ze dne 22. dubna 1919, čís. 13.878 v ten způsob, že předseda okresní školní rady po dohodě se zástupci politických stran svolá podle odst. 5. zástupce politických stran, samosprávných těles, okresní školní rady a vzdělávacích spolků k ustavující schůzi osvětového sboru okresního, že tato plenární schůze si zvolí několikačlenný pořadatelský výbor, který vede běžnou agendu, a vyvolí si předsedu, jednatele a pokladníka. Jednatel, zvolený pořadatelským sborem, stává se okresním důvěrníkem ministra školství a národní osvěty. Je-li pochybnost, kteří zástupcové mají zasedati v okresním sboru osvětovém (odst. 5 d), má býti vyžádáno rozhodnutí ministerstva školství a národní osvěty. Úkolem okresního sboru osvětového jest mimo jiné podávati ministerstvu školství a národní osvěty roční zprávy o osvětové činnosti v okrese a pečovati o finanční zajištění kursů. Podle odst. 17 výnosu může se okresní sbor osvětový dožadovati přiměřených podpor za svou činnost do obcí, po případě od okresní samosprávy i od činitelů jiných. O státních podporách na lidovou výchovu a o součinnosti okresních sborů osvětových při nich jedná výnos ze dne 7. února 1923, čís. 11.569-V., z něhož plyne zejména, že ze státních podpor jest hraditi především osobní náklad, to jest honoráře za vyučování a přednášky, že udělené státní podpory jest vyúčtovati, přiložiti všechny potřebné účetní doklady a podati o vykonané práci zprávu ministerstvu školství a národní osvěty. Dokud nebyla vyúčtována poslední státní podpora, jest bezpředmětné podávati žádost o novou. Ve výnosu ze dne 15. prosince 1919, čís. 67.977/6756 n. o. bylo zdůrazněno, že hlavním úkolem okresních sborů osvětových jest kontrolovati pomocí důvěrníků místních, zda se v každé obci lidověchovně pracuje, a usnadňovati tuto činnost radou a pomocí, a že dalším jejich úkolem jest dodávati komisím osvětovým nařízení a výnosy ministerstva školství a národní osvěty. O tom, kdo má zastupovati okresní sbor osvětový na venek, proti osobám třetím, není ani v zákoně ani v uvedených výnosech předpisu. Podle odst. 9 výnosu ze dne 22. dubna 1919, čís. 13.878 vyvolí si pořadatelský sbor sice také předsedu, ale tomu náleží podle odst. 10 jen svolávati a řídití schůze výboru i pléna sboru osvětového; jinak není mu přikázána žádná pravomoc. Stěžovatelovo tvrzení, že okresní sbor osvětový najímá místnosti pro kursy a má příjmy také ze vstupného do svých podniků, nemá v uvedených předpisech opory, neboť o místnosti pro kursy občanské výchovy jest povinná se postaratí obec, která nese také věcný náklad, a podle výslovného ustanovení zákona čís. 67/19 jde o kursy bezplatné, tedy bez vstupného. Připomenouti jest, že o místních komisích osvětových, jež byly zřízeny zároveň s okresními sbory osvětovými s obdobnými úkoly, praví se ve výnosu ze dne 15. prosince 1919, čís. 61.977/6756 n. o. výslovně, že jsou »volným orgánem obecního zastupitelstva«. Z toho, co bylo právě vyloženo, jest usuzovati, že okresní sbory osvětové jsou pomocnými orgány veřejného úřadu, ministerstva školství a národní osvěty, zřízenými na zákonném podkladě za účelem splnění státních úkolů lidové výchovy podle zákona čís. 67/19, že však nemají

povahu samostatné korporace podle § 26 obč. zák., to jest jednoty osob s jméním neosobním. Pokud jest okresnímu sboru osvětovému poskytnuto právo, by se dožadoval hmotných podpor na veřejných činitelích pro svou činnost, jest mu toto právo vyhrazeno nikoliv jako podmětu soukromoprávních práv a závazků, nýbrž jen jako pomocnému správnímu orgánu v oboru veřejné péče o povznesení výchovy lidu. Nelze tedy z toho, že okresní sbor osvětový má pečovat o finanční zajištění lidových kursů a že se mu může dostat hmotných prostředků na jeho činnost, ještě vyvozovati, že jest schopen mít vlastní neosobní jmění jako soubor práv a závazků, což jest podstatnou podmínkou pro způsobilost býti stranou. Že nebyla okresním sborům osvětovým poskytnuta vlastnost osoby právnické, tomu nasvědčuje konečně též nedostatek předpisu o jejich zastoupení proti osobám třetím, neboť samostatná právnická osobnost nemůže trvat bez ustanovení o svém zastoupení na venek. (Srv. Ehrenzweig, System 1. 1. str. 189).

Čís. 8858.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Podle § 2 zák. vyžaduje se k vyvinění zavinění poškozeného ve smyslu subjektivním; nestačí, byla-li škodná událost způsobena čistě objektivně jednáním poškozeného. Vyvíňovací důkaz zavinění osoby nepřičetné (dítěte pod sedm let) jest tudíž vyloučen. Jednání nepřičetné osoby (dítěte pod sedm let) lze považovati za neodvratitelnou a z ručení osvobozující náhodu, jestliže následkem tohoto jednání nemohlo býti škodné události zabráněno přes řádné užití všech předepsaných a z věci plynoucích opatrností při vedení silostroje a při zacházení s ním.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1929, Rv I 1629/28.)

Nezletilý žalobce byl přejat automobilem žalovaných a poraněn. V době úrazu byl žalobce stár 4½ roku. Žaloba o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů :

Dovolání není důvodné. Názor nižších soudů, že bylo dokázáno vyvíňovací zavinění poškozeného nezl. Hugona K-a, není ovšem správný. Poškozený narodil se 16. prosince 1921 a bylo mu tedy v době úrazu 4½ roků. Nemůže proto býti řeči o jeho zavinění, neboť zavinění předpokládá vinníkovu přičetnost. Že § 2 zák. ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. z. o ručení z provozů silostrojů užívá slova zavinění ve smyslu subjektivním a že nestačí, byla-li škodná událost čistě objektivně jednáním poškozeného způsobena, plyne z doslovu zákona. Kdyby byl chtěl zákonodárce projevit, že již způsobení příhody se strany poškozeného samo o sobě vyvíňuje z ručení povinného, mohl tomu snadno dáti výraz a ne-